

og tjenlige — men ved Siden heraf har Lovforlaget bibeholdt Bestemmelser om Leirpøvelser. Dette kan jo være meget godt, men jeg tror ikke, det er saa fuldkommen økonomisk. Jeg skal ikke tillade mig nogen bestemt afgjørende Mening om Sagen; men jeg tør dog udtale, at set fra den økonomiske Side, er den ikke heldig, og jeg vilde derfor finde det meget heldigere, om man kunde indskrænke sig til Kantonnementpøvelserne og derved spare alle de Udgifter, som kræves til Leirplads og til det ikke lidet bekostelige Leirmateriel. Det vilde vist bedst svare til vore Forhold, navnlig i økonomisk Henseende, men det er isørigt et Spørgsmaal, som maatte ligge lidt for højt for mig, og jeg skal derfor heller ikke videre udtale mig derom, idet jeg haaber, at Opmærksomheden vil være tilstrækkelig henledet paa dette Punkt. — Maatte det nu være mig tilladt et lille Dieblis at være Bornholmer. Bornholms Bæbning er ikke nævnt med et eneste Ord i det foreliggende Lovforslag, og jeg tror heller ikke i de Bemærkninger, der ledsage det. (Th. Nielsen: Det er en Feil). Ja, jeg synes ogsaa det er en Feil, og det er derom, at jeg vil tillade mig at udtale et Par Ord. Jeg tror ikke, at Udeladelsen beror paa nogen Forglemmelse, thi ogsaa den forrige høitærede Krigsminister havde ubeladt denne Hærsafdeling i sit Hærslovsforslag. Det er mig forsaavidt aldeles ikke overrassende; men jeg tør maatte sige, at jeg finder det fra mit Standpunkt kjedeligt. General Naasløff optog i sin Tid i sit Hærslovsforslag Bornholms Bæbning og gav den Plads og Skikkelse der, og det høitagtede Folkething gav sin Tilslutning dertil. Saaledes have vi da faaet denne Bæbning; men nu synes jeg, som sagt, at det er kjedeligt, at den allerede skal være bødsmømt saa hurtigt. Denne Bæbning er jo ikke engang bleven fuldvozen. Hvis den var gammel eller forældet, saa kunde jeg maatte finde, at der var større Grund til dens Afstæffelse, men det er jo ingenlunde Tilfældet. Hvad jeg sigter til med min Yttring om, at Bæbningen ikke engang er fuldvozen, skal jeg tillade mig nærmere at forklare. Det vil jo erindres, at der ved en Lov, som er yngre end Hærsloven, blev bevilget Penge, for at Rytteriet og Artilleriet kunde komme tilhest. Det er nu første Gang iaar, at der paa Budgettet forlanges en Bevilling hertil, og nu forekommer det mig, at det kunde være ganske artig at erfare, hvorledes det vilde tage sig ud hjemme paa Bornholm, naar disse Vaabenarter kom tilhest, Noget, som hidtil ikke har været muligt paa Grund af, at den nævnte Lov ikke tidligere er bleven benyttet. Det er ganske vist, at Bornholms Bæbning, hvad Tjenesteyrden angaar, har en Lempelse, vel ikke nogen stor Lempelse, men dog nogen, og saaledes er man ogsaa tilbøielig til at opfatte dette Forhold paa Bornholm. Det ligger jo nemlig deri, at Bornholmerne kunne komme hjem efter to Mars Tjenestetid i Sinen, hvorved

der naturligvis forvoldes mindre Afbræk i de borgerlige Samfundsforhold navnlig for en saa afsteds liggende Landsdel som Bornholm, og jeg mener derfor, at man ikke kan undre sig over, at Bornholmerne gjerne ville have Lov til at beholde en saadan lille Lempelse. Jeg tror nu ogsaa, at man ikke paa nogen Maade kan gennemføre den Grundsætning, at de samme Regler, som gjælde for det øvrige Land, ogsaa skulle gjælde for Bornholm, saa at de bleve stillede under lige Vilkaar. Det vilde naturligvis være det Rigtigste at have saa stor Lighed som mulig, og for mig maa den gjerne blive saa stor som mulig, hvor man kan gennemføre den; men med Hensyn til Bornholm tror jeg alligevel ikke, at Ligheden i Vilkaar kan gennemføres fuldstændig i alle mulige Samfundsforhold. Vi ere naturligvis meget taknemmelige for, at vi have faaet f. Ex. Telegraf paa Bornholm; men ville vi vel nogenstunde faae Jernbaner? Det tvivler jeg om, og jeg har heller ikke hørt Noget reise Krav i den Retning. Jeg tror heller ikke, at det vilde være noget berettiget Krav, thi vort Land er for lille dertil, og det vide Bornholmerne ogsaa meget godt; men ved Siden deraf have vi ogsaa en Følelse af, at man maatte paa andre Maader kunde tilstaa dem saadanne enkelte Lempelser, som kunde veie op imod, hvad de ellers under andre Forhold kunde føle sig besjædede til at kræve. Hertil kommer jo desuden, at naar man lader Kjøbenhavns Bæbning bestaa, hvorfors kan man saa ikke lige saa godt lade Bornholms Bæbning bestaa? Kjøbenhavn og Bornholm dele jo paa en vis Maade de skjønneste historiske Minde. Jeg sigter herved navnlig til Mæret 1659, da Hovedstaden ved sit tappre Forsvar reddede ikke alene sig selv, men ganske sikkert hele det danske Rige fra at falde i Tjendevold. I Sammenligning hermed kan Bornholmernes Bidrag kun kaldes for en fattig Enkes Skjærn, thi de bevarede kun Bornholm, sig selv, for det danske Fædreland, men Mere kunde de jo efter Omstændighederne heller ikke gjøre. Jeg siger derfor: Bornholms Bæbning leve! Lad os bibeholde Bornholms Bæbning endnu en rum Tid, thi det tror jeg vil vise sig at være tjenligt for alle Sider. Jeg tror, at jeg tør udtale, at det ingenlunde er Bornholmernes Betragtning af denne Sag, at de skulle være stavnssbundne til kun at forsvare deres egen lille Ø, og dersom Forholdene egnede sig dertil — hvilket jo gjerne kunde ste — saa at man med Tryghed kunde kommandere Bornholmerne bort fra deres Ø og herover for at kæmpe paa andre Steder, saa er jeg overbevist om, at det vilde de slet ikke have Noget imod. Dersom denne Betragtning skulde paa nogen Maade kunne stemme Tanken mildere for Bornholms Bæbning, saa har jeg jo nu fremsført den, og jeg vil ønske, at det ikke maa være for-gjæves; men i alt Fald tror jeg, det vil erkjendes, at en bornholmst Rigsdagsmand ikke kan være uden et vist Forbehold og en vis Betænkelighed